

Netwerk 'Planmatig kruisen melkvee' ontwikkelt internettoepassing raskeuze

TEKST EN BEELD: ERNA VAN BUTZELAAR

Het netwerk 'Planmatig kruisen melkvee' – onderdeel van het onderzoeksprogramma 'Netwerken in de veehouderij' houdt zich bezig met het kruisen van melkvee met verschillende rassen. Doel van het netwerk is het succes dat de netwerklers in de praktijk ervaren met data te onderbouwen en zo andere veehouders die willen kruisen, te helpen. *Melkveebedrijf sprak met melkveehouder Kees van Zelderen (KvZ), de voorzitter van het netwerk.*

Wat waren destijds je persoonlijke redenen om te gaan kruisen?

KvZ: "We wilden koeien in onze stal die met gemak kunnen produceren, die niet op hun tenen hoeven te lopen. Ons doel was een koe die langer kan leven. We zagen dat onze koeien destijds toch iets misten. Om een langere levensduur te kunnen bereiken hebben we destijds gekozen voor Brown Swiss."

Waarom een netwerk 'Planmatig kruisen melkvee'?

KvZ: "Een jaar geleden hebben we met vier melkveehouders het netwerk 'Planmatig kruisen melkvee' opgezet. Alle vier zijn we gek van een bepaald ras en alle vier kruisen we onze veestapel, ieder met een ander ras. Wat ons gezamenlijk bindt is dit we allemaal de voordelen inzien van kruisen om onze veestapel te verbeteren. Het opzetten van een netwerk biedt ons de mogelijkheid om ook andere veehouders wegwijs te maken in de kruisingswereld. We wilden iets ontwikkelen zodat melkhouders die zich oriënteren op kruisen, snel, eenvoudig én betrouwbaar het ras vinden dat het best bij hun eisen past. We krijgen gezamenlijk een budget en een netwerkbegeleider; hadden we voor elk ras een afzonderlijk plan bedacht dan was dat niet gelukt."

Wat moet een veehouder die zich op kruisen oriënteert, overwegen?

KvZ: "Er wordt snel geoordeeld als er is gekruist maar het gewenste resultaat blijft uit. Dat heeft inkruisen een negatief imago opgeleverd. We zien dat veel melkveeouders die gaan kruisen fouten maken. Dat is jammer. Wij als netwerklers willen de melkveeouders met kruisingsplannen wegwijs maken in de

Kees van Zelderen is voorzitter van het netwerk 'Planmatig kruisen melkvee'.

kruisingswereld. Een goed kruisingsplan moet het uitgangspunt zijn om te gaan kruisen. In zo'n plan bepaalt de veehouder wat hij aan zijn veestapel wil verbeteren."

Wat heeft het netwerk na een jaar concreet bereikt?

KvZ: "Het is belangrijk dat de gegevens die bekend zijn bij het NRS beschikbaar komen voor de melkveeouders. Daartoe hebben we als netwerk een internettool ontwikkeld. Melkveeouders hebben verschillende redenen om te kruisen, de één wil meer eiwit, de ander een krachtig beenwerk. Door middel van de ontwikkelde internettoepassing kan de veehouder

op de computer aangeven wat hij met kruisen wil bereiken. Hij geeft eerst aan van welk ras de huidige veestapel is, laten we zeggen Holstein. Dan vinkt hij aan wat hij wil verbeteren, bijvoorbeeld het beenwerk. Vervolgens kan de veehouder aanvinken wat er precies verbeterd kan worden, laten we zeggen een rechtere beenstand achter. Dan volgt er een overzicht van verschillende rassen die invloed uitoefenen op het betreffende kenmerk. Deze internettoepassing is sinds december 2007 in de lucht. Ze kreeg de naam www.rassenwijzer.nl mee."

Welke gegevens en rassen zijn gebruikt?

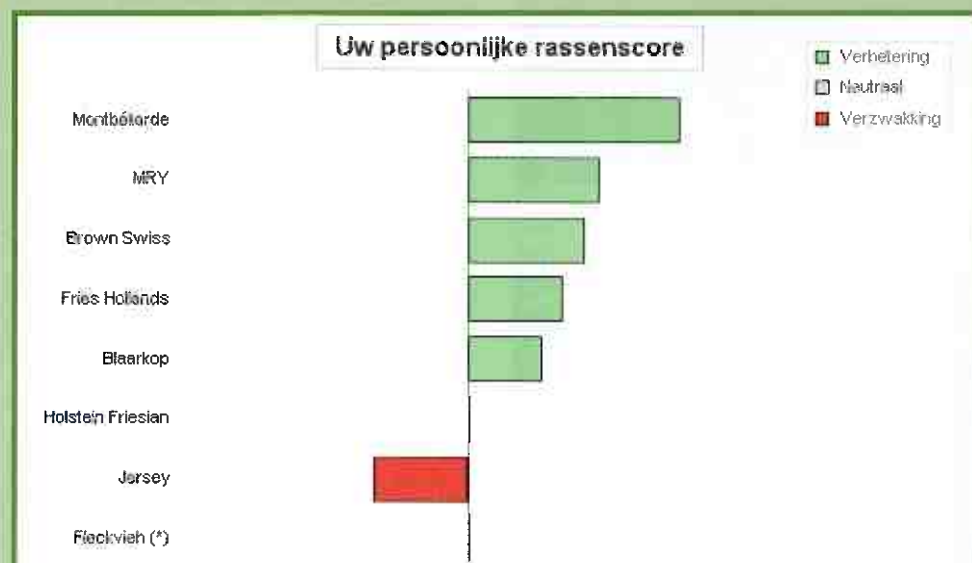
KvZ: "Uitgangspunt was voor ons dat de

Netwerk 'Planmatig kruisen melkvee' ontwikkelt RassenWijzer

De RassenWijzer is een internettoepassing waar melkveehouders die zich oriënteren op kruisen, snel, eenvoudig en betrouwbaar het ras vinden dat het best bij hun eisen past. Melkveehouders kunnen op rassenwijzer.nl hun fokdoel invullen, waarna de computer het meest geschikte ras berekent.

De RassenWijzer is gebaseerd op objectieve en onafhankelijke gegevens van melkcontrole en bedrijfsinspectie van de verschillende koeienrassen. De gegevens zijn verstrekt door het NRS. Als basis voor de RassenWijzer zijn de gegevens verzameld van de volgende rassen: HF, Brown Swiss, Montbéliarde, Jersey, MRIJ, FH, Blaarkop en Fleckvieh. Het advies is gebaseerd op de prestaties die dieren van de verschillende zuivere rassen onder Nederlandse omstandigheden hebben geleverd. Wanneer er van een ras niet genoeg gegevens bekend zijn om een eerlijk advies te geven geeft de RassenWijzer dat aan. De RassenWijzer geeft geen stierkeuze of advies over de paring van de F1. Ook het economisch rendement wordt niet berekend.

www.rassenwijzer.nl

* Van dit ras zijn onvoldoende gegevens beschikbaar om een betrouwbare score te geven.

Advies voor kruisen met andere rassen: Op basis van de fokwaarden van stieren die de afgelopen 5 jaar breed ingezet zijn, past het ras Montbéliarde het best bij uw wensen.

www.rassenwijzer.nl

Deze uitslag geeft bij wijze van voorbeeld weer welk ras gunstig is op de gezondheid van een HF-veestapel wanneer de veehouder de weerstand tegen mastitis wil verhogen en de algehele conditie wil verbeteren.

uitkomsten objectief moesten zijn. De RassenWijzer is daarom gebaseerd op onafhankelijke gegevens van melkcontrole en bedrijfsinspectie van de verschillende koeienrassen, te weten HF, Brown Swiss, Montbéliarde, Jersey, MRIJ, FH, Blaarkop en Fleckvieh. We hebben om de objectiviteit te garanderen de fokwaarden van tenminste 20 verschillende stieren over de laatste 5 jaar verwerkt."

Wat is naast de raskeuze nog meer van invloed voor kruisingssucces?

KvZ: "Minstens zo belangrijk is de stierkeuze. Heb je als veehouder bepaald welk ras of rassen

je wilt inzetten, dan is het zaak is een goede stierkeuze te maken aan de hand van de tierenkaarten. Wanneer je die niet goed bij wilt houden kun je beter helemaal niet aan kruisen beginnen."

Iedereen kent de successen van de F1.

Maar hoe dan verder?

KvZ: "Het is algemeen bekend dat de eerste generatie het eigenlijk altijd goed doet. Van de vuilnisbakhond weet iedereen wel dat die vitaler is dan een rashond. Maar het gaat erom hoe dan hoe verder. Daar is kennis voor nodig. Op ons bedrijf zie ik dat de F2 het juist goed

Bedrijfsprofiel

Kees van Zelderen werkt met zijn broer in de maatschap. Samen hebben ze een biologisch melkveebedrijf in De Rips (Noord-Brabant) met een omvang van 42 hectare.

De van oorsprong MRIJ-veestapel wordt al 20 jaar gekruist met Brown Swiss en Holstein. Ongeveer 80 procent van de veestapel is terug te voeren op Brown Swiss. Met 65 melkkoeien wordt het quotum van 500.000 kg volgemolken. De productie in 325 dagen bedraagt 8.050 kg melk, met 4,55 % vet en 3,60 % eiwit.

Kees van Zelderen is voorzitter van het netwerk 'Planmatig kruisen melkvee'.

doet, beter nog dan de F1, tenminste dat is mijn ervaring. Het houdt echt niet op na de F1 en dat willen we helder maken."

Betekent de introductie van de rassenwijzer dat het netwerk haar doel heeft bereikt, of komt er een vervolg?

KvZ: "We zijn van plan door te gaan met ons netwerk. Netwerken in de veehouderij houdt op te bestaan; daar komt 'Praktijknetwerken' voor in de plaats. Er verandert het een en ander aan de opzet, met name aan de financiering. Maar met sponsorgelden is het ons gelukt een verzoek in te dienen. We zijn nu in afwachting van een beslissing. We zijn voornemens rassen toe te voegen aan de RassenWijzer. Zodra er genoeg gegevens beschikbaar zijn voor Zweeds Roodbont en Fleckvieh zullen deze rassen worden aangevuld dan wel toegevoegd." ←